

(Zdoňovský) svatý Kopeček – (Zdoňovský) Křížový vrch

vhodné	pro pěší turisty
délka	5 km
fotografie	http://www.milan-skoda.cz/fotogalerie_2015.htm

Dnešní trasa bude trochu pohodovější a kratší, ale zato nabitá zážitky. Když se řekne Adršpašské skalní město nebo Adršpašské skály, takřka všem se vybaví snad nejznámější skalnaté území naší republiky, kam se většina turistů a návštěvníků vypraví ponejvíce auty či autobusy a jen vzácně vlakem. Za tímto účelem byla už dávno před hlavním vstupem do Adršpašských skal vybudována nejedna parkovací plocha. Proč o nich píšu? Pokud jste někdy na těchto parkovištích začínali vstup směrem do Adršpašských skal, tak jste si jako valná většina návštěvníků vůbec nevšimnuli, že se na druhé straně parkoviště, za zády všech, kteří jdou do Adršpašských skal, že se nachází jeden vyvýšený vrch, kterému říkáme Křížový vrch. Jelikož se na druhé straně za tímto skalnatým vrchem nachází obec Zdoňov, občas mu také říkáme Zdoňovský Křížový vrch.

Obecně vzato, když budete hledat obec Zdoňov, tak leží v Broumovském výběžku, v těsné blízkosti Adršpašských skal, na státní hranici s Polskem. První záznamy o obci se v kronikách objevují již od roku 1270, kdy Broumovské okolí osídlil řád Benediktýnů. Z původních více jak dvou tisícovek obyvatel, z období sudet, jich zde v současné době žije přibližně 130 stálých, kteří obec osídlili po roce 1945 a později. V letním období a o víkendech se díky chalupářům a turistům počet obyvatel téměř zdvojnásobí. Uprostřed obce stojí původně gotický kostel, přestavěný v renesanci, u kterého neznáme přesný rok výstavby, ale podle různých pramenů je pravděpodobné, že k tomu došlo během 16. století. Vedle kostela se nachází dnes již bohužel zchátralá fara a dvě sochy sv. Jana Nepomuckého. Nedaleko kostela, naproti bývalému hostinci se pak nachází i pranýř z 18. století.

Jako výchozí bod pro trasu na Křížový vrch jsem právě vybral obec Zdoňov, odkud vyrazíme z autobusové zastávky po turistické žluté. Mimochodem po žluté se dá také na Křížový vrch dojít i z druhé strany, než se vydáváte dnes se mnou, tedy z již zmíněného velkého parkoviště před Adršpašskými skalami. Z autobusové zastávky ve Zdoňově se vydáme asi 200 metrů po silnici, abychom poté zahrnuli doprava mezi pastviny a louky do Hrnčířského údolí a po dalším půl kilometru dorazíme na úpatí Křížového vrchu, který se tyčí od žluté turistické trasy po levé ruce. Než se vydáme na skalnatý vrch, uděláme si dvě malé zastávky, abychom si dnešní výlet ještě trochu zpestřili. Po pravé ruce jsme totiž pomalu mezitím došli k malé kapličce svatého Jana Nepomuckého. Na místě současné kaple v Hrnčířském údolí mezi svatým Kopečkem vpravo a Křížovým vrchem vlevo, stávala od roku 1728 dřevěná kaplička, kterou nechal postavit správce místního panství Mathias Ignaz Doubrava. Chátrající kaplička byla přestavěna na kamennou v roce 1880 z iniciativy Barbary Zinke, rozené Rost, z čp. 81, která po své smrti odkázala církvi peníze za závazek, že církev bude udržovat kapli v dobrém stavu. Každoročně se ke kapli konala dvě procesí a to na svátek patrona kaple (24. června) a v době svátku Nanebevstoupení Ježíše Krista. Rodina Rostova pečovala o kapli až do svého odsunu po II. světové válce. V roce 2005 bylo provedena nová střecha a fasáda, což kapli zachránilo. V roce 2009 byla zrestaurována výmalba a opraven kříž a v roce 2011 byla dovnitř umístěna socha patrona kaple.

foto 01 Křížový vrch ze severní takzvané polské strany, pohled od kapličky
foto 02 kaple svatého Jana Nepomuckého

Druhým zpestřením než se vydáme vzhůru na skalnatý Křížový vrch bude stále po naší pravé ruce od žluté turistické trasy a zhruba 300 metrů za kapličkou se tyčící menší zalesněný vrch jménem Kopeček. Na vrcholu se nachází zřícenina či chcete-li pozůstatky kostela Panny Marie a vzhledem k názvu vrchu, se i zřícenině někdy tedy říká ruina Kopeček. Jde o bývalý poutní barokní kostel z roku 1667, původně s jednou lodí, který ale již od roku 1776 (nebo 1786) chátrá, neboť byl uzavřen během náboženských reforem za císaře Josefa II. Nakonec již nebyl nikdy obnoven a od té doby jej příroda postupně pohlcuje. Jedná se tedy o malou turistickou zajímavost ve smyslu, že když zaslechnete výraz zřícenina nebo ruina, takřka vždy se vám vybaví pozůstatky hradu, v tomto případě jde tedy výjimečně o pozůstatky kostela.

foto 03 ruiny kostela Panny Marie
foto 04 ruiny kostela Panny Marie
foto 05 ruiny kostela Panny Marie

Po prohlídce dvou zajímavostí vpravo od žluté turistické trasy se nakonec vydáme za zlatým hřebem dnešního výletu, začneme stoupat vlevo do zalesněného skalnatého vrchu. Přibližně po dalším půl kilometru se dostaneme k rozcestí Pod Křížovým vrchem. Zatímco žlutá turistická trasa vede po úpatí dále do Adršpašských skal, my se vydáme vzhůru na vrchol po dvou celkem nově zrekonstruovaných dřevěných schodištích. První schodiště nás dovede ke skalnímu základu a druhé nám pak pomůže během skalního výstupu mezi krásnými skalními věžemi. Cílem výletu je tedy vrchol hory a s ním spojený i název Křížový vrch (historicky v němčině zvaný Holsterberg), který je sám o sobě tvořen menším skalním městem se dvěma pásmy pískovcových věží a stěnou Štít. Na samotný vrchol vede cesta skrz skalinu průrvy a skalní věže zdobené křížovou cestou ze 17. století se souborem polychromových litinových reliéfů, které byly restaurovány v polovině osmdesátých let dvacátého století. Křížová cesta je zakončena na samém vrcholu skalního útesu železným křížem z roku 1857. Kříž je na kamenném podstavci a je ozdoben plastikami tří svatých, Anny, Josefa a Jana Nepomuckého. Věřím že si skalní prolézačku s výstupem na vrchol a vyhlídku směrem na Adršpašské skalní město a panorama Krkonoš užijete...

foto 06 první schodiště
foto 07 skalní útvary Křížového vrchu
foto 08 skalní útvary Křížového vrchu
foto 09 skalní útvary Křížového vrchu
foto 10 skalní útvary Křížového vrchu
foto 11 skalní útvary Křížového vrchu
foto 12 skalní útvary Křížového vrchu
foto 13 skalní útvary Křížového vrchu
foto 14 skalní útvary Křížového vrchu s křížovou cestou
foto 15 skalní útvary Křížového vrchu s druhým schodištěm
foto 16 skalní útvary Křížového vrchu
foto 17 skalní útvary Křížového vrchu s křížovou cestou
foto 18 skalní útvary Křížového vrchu s křížovou cestou
foto 19 skalní útvary Křížového vrchu
foto 20 kříž na vrcholu Křížového vrchu
foto 21 skalní útvary Křížového vrchu
foto 22 skalní útvary Křížového vrchu

- foto 23** skalní útvary Křížového vrchu
foto 24 skalní útvary Křížového vrchu
foto 25 skalní útvary Křížového vrchu
foto 26 skalní útvary Křížového vrchu s křížovou cestou
foto 27 skalní útvary Křížového vrchu
foto 28 skalní útvary Křížového vrchu
foto 29 skalní útvary Křížového vrchu
foto 30 skalní útvary Křížového vrchu
foto 31 skalní útvary Křížového vrchu s křížovou cestou
foto 32 skalní útvary Křížového vrchu
foto 33 skalní útvary Křížového vrchu
foto 34 skalní útvary Křížového vrchu
foto 35 skalní útvary Křížového vrchu
foto 36 skalní útvary Křížového vrchu
foto 37 skalní útvary Křížového vrchu
foto 38 skalní útvary Křížového vrchu
foto 39 skalní útvary Křížového vrchu
foto 40 skalní útvary Křížového vrchu
foto 41 skalní útvary Křížového vrchu
foto 42 skalní útvary Křížového vrchu
foto 43 skalní útvary Křížového vrchu
foto 44 skalní útvary Křížového vrchu
foto 45 skalní útvary Křížového vrchu